

Robert Talaga

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu

ORCID: 0000-0002-5281-2188

r.talaga@wsa.poznan.pl

Mechanizm rozliczenia kosztów związanych z udziałem kuratora spadku w postępowaniu sądownoadministracyjnym

Wprowadzenie

W polskim systemie prawnym kurator spadku zachowuje prawo do wynagrodzenia oraz do zwrotu poniesionych w sposób uzasadniony wydatków z tytułu czynności prawnych podejmowanych w ramach sprawowanej funkcji. W istocie problematyka określenia regulacji zawierających zasady przyznawania stosownych należności obejmuje nie tylko sprawy o charakterze cywilnym, ale również sprawy o charakterze administracyjnym (prowadzone przed organami administracji i sądami administracyjnymi). Właściwe wyselekcjonowanie przepisów prawnych jakie znajdują w tej kwestii zastosowanie jest uwarunkowane charakterem prawnym sprawowanej kurateli. Brak wyczerpujących rozwiązań w systemie prawnym w wielu przypadkach utrudnia ustalenie źródeł pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku. Celem niniejszego artykułu jest określenie konstrukcji przyznawania stosownych należności kuratorowi spadku w związku z jego funkcjonowaniem przed sądem administracyjnym, a także zwrócenie uwagi na techniczne uwarunkowania ich transferu na rzecz osoby sprawującej funkcję kuratora spadku. W tym względzie pojawiają się bowiem pewne ograniczenia dotyczące uzyskania wynagrodzenia i zwrotu poniesionych wydatków. Osoba uprawniona do ich uzyskania nie może bowiem dowolnie wystąpić o ich uzyskanie, gdyż konieczne pozostaje wpisanie stosownych działań w ramy obowiązującego prawa. Ponadto zachowanie organów państwowych pozostaje również ograniczone wyznaczonymi przez ustawodawcę warunkami, które powinny zostać spełnione, aby możliwa była realizacja odpłatnego charakteru kurateli spadku.

Określenie podstaw prawnych pokrycia wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków poniesionych przez kuratora spadku w związku z czynnościami podejmowanymi przed sądami administracyjnymi

W kwestii wynagrodzenia za czynności podejmowane przez kuratora spadku (w tym również czynności podejmowane przed sądem administracyjnym) w pierwszej kolejności znajdują zastosowanie przepisy o charakterze procesowym, które zostały bezpośrednio wskazane przez ustawodawcę. W ten sposób w pierwszej kolejności znajdują zastosowanie przepisy o zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości (art. 931–941 k.p.c. w zw. z art. 667 § 2 zdanie drugie k.p.c.¹). Taka konstrukcja nie jest jednak wyczerpująca i nie obejmuje wszystkich kwestii dotyczących należności kuratora spadku, np. w zakresie źródła pokrycia wynagrodzenia i zwrotu poniesionych przez niego wydatków. Należy zatem odszukać w systemie prawnym regulacji, które będą stanowiły podstawę do zrealizowania prawa kuratora spadku do uzyskania wynagrodzenia z tytułu podejmowanych czynności. W rezultacie w kwestiach wynagrodzenia kuratora spadku po wyczerpaniu zastosowania regulacji procesowych dotyczących wynagrodzenia kuratora spadku nie powinno być przeszkód, aby zastosowanie znalazły ogólne regulacje materialnoprawne dotyczące kwestii wynagrodzenia kuratora zawarte w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym² (dalej k.r.o.). Z uwagi na zasady charakteryzujące cechy stabilnego systemu prawnego należy zatem uznać za dopuszczalne wypełnienie braku uregulowań dotyczących przyznawania wynagrodzenia kuratorom poprzez stosowanie analogicznych przepisów dotyczących kurateli³. W tym względzie wymaga również uwzględnienia kilka kwestii dotyczących specyfiki przyznawania omawianych należności w przypadku czynności procesowych podejmowanych przez kuratora spadku w postępowaniu sądowo-administracyjnym.

Po pierwsze, kurator spadku nie traci charakteru materialno prawnego, mimo że podejmując czynności procesowe w postępowaniu sądowo-administracyjnym przybiera jedynie funkcjonalnie charakter procesowy na potrzeby realizowanej ochrony praw nieznanych spadkobierców.

Po drugie, do kuratora spadku nie mogą znaleźć zastosowania regulacje procesowe dotyczące wynagrodzenia kuratora z tytułu czynności procesowych podejmowanych przed sądami powszechnymi⁴. Takie regulacje mają

¹ Ustawa z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1460)

² Ustawa z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2086).

³ Postanowienie SN z 14 grudnia 1998 r. III CKN 917/98, LEX nr 1215098.

⁴ W postępowaniu cywilnym kwestie wynagrodzenia kuratorów ustanowionych w danej sprawie dla strony (kuratorów *ad actum*) z tytułu podejmowanych czynności procesowych

zastosowanie jedynie do kuratorów prawa procesowego⁵. Nie mają one jednak zastosowania do kuratorów prawa materialnego, a więc nie mogą być stosowane do kuratora spadku z tytułu udziału w postępowaniu przed sądem administracyjnym, w którym podejmuje on czynności procesowe (występując w charakterze procesowym). W tym przypadku nie ma bowiem możliwości odpowiedniego zastosowania przepisów dotyczących kuratorów prawa procesowego stosowanych przez sądy cywilne – jak ma to miejsce w odniesieniu do wynagrodzenia kuratorów prawa procesowego ustanawianych przez sądy administracyjne⁶. W tym względzie nie jest właściwe powołanie się na wykładnię systemową⁷. Z uwagi na inny charakter prawny kuratora spadku oraz inny sposób jego ustanowienia, nie ma bowiem podstaw do skutecznego powołania się na bezpośrednie zastosowanie art. 2 oraz art. 32 Konstytucji RP⁸, mimo że taką możliwość pozostawiają przepisy art. 211 i art. 213 – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi⁹ (dalej p.p.s.a.).

Po trzecie, przewidziane przez ustawodawcę uregulowania dotyczące wynagrodzenia kuratora spadku nie są wyczerpujące i nie obejmują wszystkich istotnych kwestii dotyczących pokrycia tego rodzaju należności mimo całego systemu funkcjonujących odesłań. Taka sytuacja oznacza, że również w odniesieniu do czynności podejmowanych przed sądem administracyjnym przez kuratora spadku w kwestiach nieuregulowanych przepisami o charakterze procesowym odnośnie jego wynagrodzenia, subsydiarne zastosowanie znajdują przepisy materialnoprawne zawierające ogólne reguły dotyczące przyznawania wynagrodzenia kuratorowi (art. 179–184 k.r.o.). Regulacje

w ramach sprawowanej funkcji regulują przepisy ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla stron w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, ze zm.).

⁵ K. Gonera, *Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*, Warszawa 2006, s. 76. W przypadku kuratora ustanowionego dla strony w danej sprawie (kuratora *ad actum*) kwestie jego wynagrodzenia wchodzi w skład kosztów sądowych jako wydatek sądowy (art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). W tym przypadku przez wydatki rozumie się należności wynikające z rzeczywiście podjętych przez sąd czynności, generujących określone koszty postępowania – por. M. Manowska, A. Rafalska, *Koszty procesu i koszty sądowe w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2017, s. 147.

⁶ Postanowienie NSA z 31 lipca 2014 r. I OZ 632/14.

⁷ Wyrok NSA z 19 grudnia 2013 r. I OSK 2748/12, LEX nr 1529036; postanowienie NSA z 31 lipca 2014 r. I OZ 632/14, LEX nr 1581658; postanowienie WSA w Krakowie z 26 lipca 2017 r. III SA/Kr 1005/16, LEX nr 2330471; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Poznaniu z 12 grudnia 2017 r. III SA/Po 106/17, LEX nr 2409244; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Poznaniu z 12 grudnia 2017 r. III SA/Po 107/17, LEX Nr 2409245; postanowienie starszego referendarza sądowego WSA w Poznaniu z 12 grudnia 2017 r. III SA/Po 108/17, LEX nr 2409246.

⁸ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483).

⁹ Ustawa z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2325).

ogólne w zakresie kurateli nie mają również wyczerpującego charakteru, o czym świadczy odesłanie do odpowiedniego zastosowania przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego o opiece w zakresie nieuregulowanym przez przepisy, które przewidują ustanowienie kuratora (art. 178 § 2 k.r.o.). Takie odesłanie oznacza w dalszej kolejności możliwość odpowiedniego zastosowania z uwzględnieniem pewnej hierarchii przepisów o opiece w kwestii wynagrodzenia kuratora spadku (art. 145–177 k.r.o.). Ustalenie źródeł pokrycia działalności kuratora spadku może jednak przysparzać wiele problemów interpretacyjnych w świetle obowiązujących w tym względzie regulacji prawnych. Dopiero przebrnięcie przez ten etap rozstrzygania umożliwi wskazanie osoby zobowiązanej do wypłaty wynagrodzenia kuratora spadku oraz zwrotu poniesionych wydatków.

Właściwość sądu uprawnionego do przyznania kuratorowi spadku należności z tytułu czynności podejmowanych przed sądem administracyjnym

Kurator spadku może domagać się wynagrodzenia z tytułu czynności podejmowanych w ramach sprawowanej kurateli, co obejmuje również czynności prawne (procesowe) podejmowane przed sądem administracyjnym. Kluczowe w kwestiach związanych z wynagrodzeniem kuratora spadku pozostaje jednak jego ustanowienie przez sąd powszechny (sąd spadku)¹⁰. Wyłącznie sąd będący mocodawcą ustanowionego kuratora spadku pozostaje właściwy do rozpoznania kwestii przyznania wynagrodzenia z tytułu podejmowanych przez niego czynności i zwrotu poniesionych przez niego wydatków¹¹. Sąd, który ustanowił kuratora prawa materialnego, jest właściwy do przyznania osobie piastującej taką funkcję wynagrodzenia zarówno w zakresie podejmowanych czynności materialno prawnych, jak i czynności procesowych, a zatem bez względu na to, czy kurator działa w procesie czy też poza

¹⁰ Postanowienie SN z 8 maja 2015 r. III CZP 16/15, LEX nr 1749596; wyrok SA w Białymstoku z 20 października 2016 r. I ACa 701/16, LEX nr 2152443.

¹¹ Zgodnie z treścią art. 628 k.p.c., do czynności w postępowaniu spadkowym, które należą do zakresu działania sądów, wyłącznie właściwy jest sąd ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, a jeżeli jego miejsca zamieszkania w Polsce nie da się ustalić, sąd miejsca, w którym znajduje się majątek spadkowy lub jego część (sąd spadku). W przypadku gdy majątek spadkowy znajduje się na obszarze właściwości kilku sądów, istnieje możliwość wyboru sądu spadku (art. 43 § 1 w zw. z art. 13 § 2 KPC). W przypadku jednoczesnego złożenia wniosku o wszczęcie postępowania spadkowego do kilku sądów, właściwy będzie ten sąd, który pierwszy wszczął postępowanie co wiąże się z obowiązkiem powiadomienia innych sądów o czynnościach podjętych w sprawie. W przypadku braku możliwości wskazania sądu spadku będzie nim sąd rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy (art. 628 zd. 2 k.p.c.) – por. A. Stempniak, *Zarząd spadku nieobjętego w ujęciu przepisów KPC – cz. III*, „Monitor Prawniczy” 2010, nr 20, s. 1117. Możliwe jest również wyznaczenie innego sądu do rozpoznania sprawy w drodze delegacji (art. 508 § 2–3 k.p.c.).

nim¹². W konsekwencji również w kwestii wynagrodzenia kuratora spadku, który pozostaje kuratorem prawa materialnego, właściwy będzie sąd, który ustanowił taką kuratele. W istocie zatem za czynności procesowe podejmowane przed sądem administracyjnym przez kuratora spadku właściwy do przyznania z tego tytułu wynagrodzenia będzie również sąd spadku.

W przypadku złożenia do sądu administracyjnego wniosku o wynagrodzenie dla kuratora spadku nie może być on przekazany do właściwego sądu powszechnego w świetle obowiązujących przepisów p.p.s.a.¹³ W takim przypadku należy odmówić kuratorowi spadku przyznania wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji kuratora spadku przed sądem administracyjnym¹⁴. Kurator spadku nie posiada bowiem legitymacji do składania takiego wniosku o przyznanie wynagrodzenia od sądu administracyjnego, mimo podejmowanych przed nim czynności procesowych. Nie oznacza to jednak, że kurator nie ma prawa do wynagrodzenia z tytułu czynności podejmowanych przed sądem administracyjnym. Nieprawidłowe złożenie takiego wniosku do sądu administracyjnego nie oznacza również, że utracił on swoje materialne prawo do wynagrodzenia z tytułu podjętych czynności w ramach sprawowanej funkcji. Kurator spadku powinien po prostu zgłosić swoje roszczenie do sądu spadku, który ustanowił kuratora spadku w celu realizacji powierzonych zadań ustawowych w ramach sprawowanej funkcji¹⁵. Jednocześnie kurator spadku nie może (nie jest uprawniony) do dochodzenia swoich należności (wynagrodzenia i zwrotu poniesionych wydatków) w innym postępowaniu wywołanym odrębnym powództwem¹⁶. Konieczność odrębnego dochodzenia

¹² K. Korzan, *Koszty procesu z udziałem kuratora*, „Palestra” 1968, nr 2, s. 29; idem, *Koszty postępowania cywilnego a nakłady państwa na utrzymanie wymiaru sprawiedliwości*, Gdańsk 1992, s. 141; A. Pokora, *Kilka uwag na temat relacji między syndykiem masy upadłościowej, a podmiotami zajmującymi analogiczne stanowisko oraz zagadnienia pozycji prawnej zarządcy odrębnego majątku w postępowaniu upadłościowym*, [w:] A. Nowak (red.), *Wokół problematyki cywilnoprosesowej. Studium teoretycznoprawne. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Profesora Kazimierza Korzana*, Katowice 2001, s. 218; M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009, s. 81.

¹³ Postanowienie WSA w Warszawie z 12 stycznia 2018 r. I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369; postanowienie WSA w Warszawie z 25 października 2018 r. III SA/Wa 2475/15, LEX nr 2570666.

¹⁴ Postanowienie WSA w Rzeszowie z 30 czerwca 2010 r. II SA/Rz 469/10, LEX nr 1998277.

¹⁵ Postanowienie SN z 8 maja 2015 r. III CZP 16/15, LEX nr 1749596; wyrok SA w Białymstoku z 20 października 2016 r. I ACa 701/16, LEX nr 2152443.

¹⁶ M. Krakowiak, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758–1088*, Warszawa 2011, s. 1137; Z. Świeboda, *Komentarz do art. 939 K.p.c.*, [w:] *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowania zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2004, s. 324; H. Ciepla, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Artykuły 730–1088*, Warszawa 2011, s. 523–524; M. Brulińska, *Komentarz do art. 938, art. 939, art. 940, art. 941 k.p.c.*, [w:] J. Gołaczyński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2012, s. 626–628; H. Pietrzkowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] T. Ereciński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V. Postępowanie egzekucyjne*, Warszawa 2016, s. 626–627; E. Wengerek,

przez kuratora spadku wynagrodzenia z tytułu sprawowanej funkcji i zwrotu poniesionych wydatków (czyli wystąpienie na drogę procesu przeciwko wnioskodawcy czy spadkobiercom bądź na drogę egzekucji przyznanych należności) mogłaby mnożyć dodatkowe wydatki i działania zwiększające ogólne wydatki kuratora spadku, a także negatywnie wpływać na zakres działań podejmowanych w ramach pełnionej funkcji¹⁷.

Konstrukcja rozliczenia przez sąd spadku wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratora spadku

Sąd spadku, działając w granicach prawa, może uznać zasadność zgłoszonego roszczenia kuratora spadku dotyczącego wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych przez niego kosztów. W tym względzie roszczenie jakie przysługuje kuratorowi spadku wynika z przepisów o charakterze procesowym. Nie jest to jednak typowe roszczenie procesowe. Roszczenie kuratora spadku ma bowiem swoje dodatkowe specyficzne uwarunkowania¹⁸. Mianowicie kurator spadku uprawniony do uzyskania wynagrodzenia w swoim roszczeniu złożonym do sądu spadku nie może bezpośrednio domagać się swojego wynagrodzenia i zwrotu poniesionych wydatków od konkretnego podmiotu. Ustalenie podmiotu zobowiązanego do pokrycia takich należności należy do kompetencji sądu spadku. Uwzględnienie roszczenia zgłoszonego przez kuratora spadku wywołuje zatem specyficzne konsekwencje prawne, które pociągają za sobą określone konsekwencje finansowe¹⁹. Mianowicie wynika to z tego, że ustawodawca posłużył się terminem „przyznanie” wynagrodzenia (w art. 179 § 2 zdanie pierwsze k.r.o.) oraz „pokrycie” wynagrodzenia przez określone podmioty (w art. 179 § 2 zdanie drugie k.r.o.), a nie określeniem „zasądza” wynagrodzenie należne kuratorowi spadku ani określeniem „obciąża” określony podmiot obowiązkiem pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku. Wskazanie przez sąd podmiotów zobowiązanych do pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku i zwrotu poniesionych przez niego wydatków oznacza, że stają się one „źródłem ich pokrycia”, a więc mają obowiązek „zapewnić sfi-

Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne, Warszawa 2009, s. 535; G. Julke, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] Z. Szczurek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, Sopot 2017, s. 770.

¹⁷ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września 2014 r. II Ca 901/14, Legalis nr 2050533.

¹⁸ Roszczenie rozumiane jako normatywny typ uprawnień, które mogą wynikać z praw podmiotowych polegających na możliwości domagania się (żądania) od oznaczonej osoby określonego zachowania się, a więc na tym, aby konkretnie oznaczona osoba (zobowiązany) zachowała się w konkretny sposób – cyt. za: A. Bierć, *Zarys prawa prywatnego. Część ogólna*, Warszawa 2018, s. 204.

¹⁹ D. Mróz-Szarmach, *Rozliczanie kosztów udziału kuratora procesowego w postępowaniu cywilnym*, „Pieniądze i Więź” 2017, nr 4, s. 92.

nansowanie” tego rodzaju zasądzonych należności²⁰. Podobnie opiekun ustanowiony przez sąd może zostać upoważniony do „pobrania” wynagrodzenia z dochodów lub majątku osoby pozostającej pod opieką bądź uzyskać wynagrodzenie ze środków publicznych (art. 597 § 1 k.p.c. w zw. z art. 605 k.p.c.). W przypadku wynagrodzenia opiekuna również nie określono, kto ma być jego płatnikiem, a jedynie wskazano, że ma być ono wypłacone ze środków publicznych, co nie jest jednoznaczne z ich pokryciem ze środków Skarbu Państwa i jest traktowane jako luka ustawodawcza²¹.

Omawiana sytuacja pozwala na wyróżnienie dwóch stosunków prawnych określających relacje między podmiotami związanymi z ustanowieniem i funkcjonowaniem kurateli spadku²². Pierwszy z nich można określić jako stosunek publicznoprawny²³, łączący kuratora spadku z sądem spadku, który go ustanowił. W istocie taka relacja obejmuje ustanowienie kurateli spadku oraz wyznaczenie określonych osób do pełnienia takiej funkcji, a także nadzór sądu spadku nad realizacją obowiązków kuratora spadku, który umożliwi weryfikację zasadności zgłoszonego roszczenia o wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych wydatków związanych z pełnieniem kurateli. Tego rodzaju stosunek nawiązany przez sąd spadku z ustanowionym kuratorem spadku jest podstawą do przyznania wynagrodzenia z tytułu sprawowanej kurateli²⁴. Taki stosunek publicznoprawny związany z kuratelą spadku pozostaje podobny do tego, jaki nawiązuje się pomiędzy sądem a ustanowionym przez niego pełnomocnikiem z urzędu²⁵. Nie jest on jednak identyczny, gdyż wynagrodzenie pełnomocnika ustanowionego z urzędu oraz zwrot poniesionych przez niego kosztów w każdym przypadku wypłacane są całkowicie ze środków pochodzących ze Skarbu Państwa. Taka sytuacja nie musi mieć jednak miejsca w przypadku wynagrodzenia kuratora spadku oraz zwrotu poniesionych przez niego wydatków, które tylko w ostateczności mogą być przyznane ze środków pochodzących ze Skarbu Państwa – natomiast najczę-

²⁰ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września 2014 r. II Ca 901/14, Legalis nr 2050533.

²¹ A. Łazarska, *Wynagrodzenie kuratora ustanowionego z urzędu*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 6, s. 331.

²² Takie rozwiązanie można jedynie pośrednio łączyć z celem ustanowienia samej kurateli spadku, która chroni prywatne interesy spadkobierców oraz pobocznie realizuje interes publiczny związany z „efektywnym zamknięciem luki w systemie prawnym związanej z niejasną sukcesją spadkową” – por. M. Margoński, *Status prawny kuratora spadku. Głosa do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2011 roku (III CZP 78/10)*, „Polski Proces Cywilny” 2012, nr 1 s. 168–169.

²³ Postanowienie SN z 16 listopada 2011 r. V CZ 90/11, Legalis, nr 464219; postanowienie SN z 21 maja 2009 r. V CNP 1/09, OSNC 2010/3/44; P. Feliga, *Komentarz do art. 113 u.k.s.c.*, [w:] P. Feliga (red.), *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 839–840; D. Mróz-Szarmach, op. cit., s. 92.

²⁴ K.A. Politowicz, *Kurator „procesowy” czy „kurator dla doręczeń” – uwagi na tle art. 143–144 KPC*, „Monitor Prawniczy” 2014, nr 3, s. 134.

²⁵ Ibidem.

ściej są pokrywane ze środków pochodzących od innych podmiotów²⁶. W tym miejscu pojawia się właśnie drugi ze wspomnianych stosunków prawnych, który ma charakter prywatnoprawny²⁷, gdyż dotyczy rozliczenia należności między kuratorem spadku a podmiotem bądź podmiotami, które są zobowiązane do ich pokrycia na podstawie postanowienia sądu spadku. Przyznanie przez sąd spadku należności związanych z funkcjonowaniem kurateli spadku, o jakie zwróciła się osoba piastująca tę funkcję, zgłaszając swoje rozszczenie, oznacza określenie źródła jego pokrycia czyli wskazanie podmiotu zobowiązanego do ich pokrycia. Taka sytuacja nie musi oznaczać automatycznie ich wypłaty przez sąd, a jedynie wskazanie podmiotu ostatecznie zobowiązanego do ich pokrycia. W przypadku określenia osoby zobowiązanej do pokrycia wynagrodzenia i zwrotu poniesionych przez niego kosztów, nie powstaje żaden szczególny stosunek prawny łączący kuratora spadku z określonym podmiotem zobowiązanym do pokrycia wynagrodzenia i zwrotu należności poniesionych przez kuratora spadku²⁸. Taki stosunek nie powstaje bowiem ani z mocy prawa, ani z mocy orzeczenia sądu spadku, który ustala jedynie podmiot zobowiązany do pokrycia kosztów działalności kuratora spadku. W konsekwencji określenie przez sąd spadku podmiotu odpowiedzialnego za „pokrycie” wynagrodzenia i zwrot należności poniesionych przez kuratora spadku nie oznacza obowiązku bezpośredniego „zasądzenia” wspomnianych należności finansowych od określonych podmiotów które zostały do tego zobowiązane. Określenie przez sąd spadku podmiotu zobowiązanego do pokrycia wspomnianych należności nie oznacza zatem, że staje się on dłużnikiem kuratora spadku. Jednocześnie kurator spadku nie staje się automatycznie wierzycielem podmiotu określonego (przez sąd spadku) jako zobowiązany do pokrycia wspomnianych należności. W tym przypadku chodzi jedynie o określenie mechanizmu rozliczenia należności przyznanych przez sąd spadku osobie piastującej funkcję kuratora spadku od osoby określonej zgodnie z obowiązującym prawem. W takiej sytuacji istotny pozostaje obowiązek sądu spadku do „czuwania” nad spadkiem i to mimo ustanowienia kuratora spadku. Obowiązkiem sądu spadku pozostaje zatem w ramach nadzorowania kuratora spadku jego rozliczenie obejmujące kwestie dotyczące wynagrodzenia oraz zwrotu poniesionych wydatków przez osobę piastującą tę funkcję.

W ramach powyższych obowiązków sądu spadku można przyjąć, że od razu po przyznaniu wynagrodzenia oraz uznaniu za uzasadnione poniesio-

²⁶ R. Talaga, *Problematyka źródeł pokrycia wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków kuratora spadku ustanowionego na wniosek sądu administracyjnego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2019, cz. 28, nr 1, s. 161–181.

²⁷ P. Feliga, *Komentarz do art. 113 u.k.s.c.*, [w:] P. Feliga (red.), *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 839–840; D. Mróz-Szarmach, op. cit., s. 92.

²⁸ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września 2014 r. II Ca 901/14, Legalis nr 2050533.

nych przez kuratora spadku wydatków sąd może wypłacić owe należności z sum budżetowych²⁹. Takie podejście z pewnością będzie korzystne dla samego kuratora spadku. Nie można jednak zapominać, że będzie ono korzystne również dla całego systemu prawnego, wpływając na jego stabilność. Stanowi bowiem swoistą zachętę dla wszystkich osób zainteresowanych podjęciem funkcji kuratora spadku, tworząc dla nich przewidywalność konstrukcji uzyskiwania wynagrodzenia z tytułu pełnienia powierzonych funkcji. W konsekwencji powinno również wpływać na większą konkurencyjność osób profesjonalnie podejmujących się zadań związanych ze sprawowaniem tej instytucji. W tym względzie taka konstrukcja wydaje się przynosić wielostronne korzyści. W konsekwencji jednak obowiązkiem sądu staje się dochodzenie należności z tytułu kurateli od podmiotów określonych według ustalonej ustawowo kolejności³⁰. Po przyznaniu i ewentualnie wypłaceniu stosownych należności kuratorowi spadku sąd spadku powinien podjąć się poszukiwania podmiotów odpowiedzialnych za pokrycie przyznanych i wypłaconych należności³¹. W przypadku ich wypłacenia jedynie za określony okres sprawowanej kurateli spadku należy przyjąć, że ich późniejsze dochodzenie przez sąd spadku stanowi właśnie element „czuwania” nad kosztami postępowania spadkowego, które powinny zostać finalnie rozliczone w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Koncepcja (konstrukcja) procesowego rozliczenia wynagrodzenia kuratora spadku oraz zwrotu poniesionych przez niego wydatków może znajdować subsydiarne wsparcie poprzez uwzględnienie rozwiązań dotyczących tymczasowego ponoszenia wydatków w postępowaniu cywilnym. Należy jednak mieć na względzie, że regulacja, w myśl której wynagrodzenie i zwrot kosztów poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w danej sprawie zalicza się do kosztów sądowych, które są częścią tzw. wydatków (art. 5 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c.), dotyczy należności kuratorów o charakterze procesowym³². Natomiast kurator spadku jest kuratorem o charakterze materialnym³³. W konsekwencji wspomniana regulacja nie może być stosowana

²⁹ Ibidem.

³⁰ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września 2014 r. II Ca 901/14, Legalis nr 2050533.

³¹ Analogicznie sytuacja wygląda w przypadku biegłych sądowych, gdy sąd nie „zasądza” wynagrodzenia od określonej strony i nie nakazuje kuratorowi spadku dochodzić tego rodzaju należności w odrębnym procesie – por. postanowienie SO w Krakowie z 9 września..., w tym przypadku wprowadzono również elastyczne (konsensualne) zasady ustalania wynagrodzenia i zwrotu wydatków biegłego w postępowaniu cywilnym (art. 89a–89b u.k.s.c.) – por. A. Mendrek, *Nowe unormowania kosztów sądowych w sprawach cywilnych wynikające z nowelizacji z 4.07.2019 r.*, „Palestra” 2019, nr 11–12, s. 228.

³² A. Zieliński, *Komentarz do art. 5 u.k.s.c.*, [w:] *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Art. 98–124 K.P.C.*, Warszawa 2015, s. 56.

³³ Postanowienie SN z 26 listopada 2009 r. I CZ 75/09, OSNC – Zb. dodatkowy 2010 nr C, poz. 83, s. 97; postanowienie SN z 8 maja 2015 r. III CZP 16/15, LEX nr 1749596; A. Łopuszyński, *Kurator w postępowaniu przed sądem rejestrowym*, „Monitor Prawniczy” 2006, nr 3, s. 132;

wprost i bezpośrednio wobec kuratora spadku, a jednie pośrednio jako praktyczny punkt odniesienia³⁴. Niemniej zgodnie ze wspomnianą ustawą wydatki za kuratora co do zasady ponosi tymczasowo strona dla której został on ustanowiony, a gdyby nie było to możliwe – strona, która swoim wnioskiem lub czynnością spowodowała ustanowienie kuratora, przy czym wydatki związane z funkcjonowaniem kuratora w postępowaniu cywilnym za stronę postępowania zwolnioną od kosztów sądowych ponosi tymczasowo Skarb Państwa (art. 96 ust 1–3 u.k.s.c.). Takie regulacje wprowadzie tylko w sposób pośredni, ale jednak nie wykluczają, a raczej potwierdzają mechanizm umożliwiający wypłacanie na bieżąco wynagrodzenia kuratorowi spadku i zwrócenia poniesionych przez niego wydatków w trakcie prowadzonego postępowania. Tym samym proponowane rozwiązanie wpisuje się w przyjętą koncepcję umożliwiającą przyznawanie okresowej płatności kuratorowi spadku³⁵. W praktyce może to oznaczać tymczasową wypłatę tego rodzaju należności ze środków należących do Skarbu Państwa oraz konieczność ich późniejszego ściągnięcia od podmiotów uznanych za zobowiązane do ich pokrycia. W tym względzie sąd spadku może na bieżąco wydawać postanowienia w kwestii ściągnięcia na swoją rzecz takich należności. W sposób oczywisty nieznani spadkobiercy nie mogą pokryć wydatków, ale w przypadku kuratora spadku takie należności mogą być pokryte z dochodów, jakie są uzyskiwane z zarządzanego majątku spadkowego. W przypadku gdy nie ma takiej możliwości, to omawiane wydatki powinien ponieść podmiot, który spowodował ustanowienie kuratora (wnioskodawca). W szczególnym przypadku sąd spadku może również sam siebie obciążyć takimi kosztami jako podmiot reprezentujący Skarb Państwa. Co więcej, takie rozwiązanie pokrywa się z uregulowaniami materialnoprawnymi, które określają definitywne (a nie tylko tymczasowe) źródła pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków. Również w przypadku kuratora rejestrowego ustawodawca na podstawie odrębnych przepisów okresowo dopuścił możliwość tymczasowego wypłacenia przez Skarb Państwa należności na poczet wynagrodzenia z tytułu prawowanej kurateli³⁶. W każdym przypadku wszystkie

M. Margoński, *Kurator spadku*, Warszawa 2009, s. 31, 60 i n.; P. Gorajewski, *Kurator, likwidator i syndyk masy upadłości w postępowaniu sądowoadministracyjnym*, [w:] *Spółki jako strony w postępowaniu sądowoadministracyjnym. Materiały z seminarium szkoleniowego dla asystentów. Naczelny Sąd Administracyjny, Warszawa, dnia 27 listopada 2017 roku*, seria Materiały Szkoleniowe 2018, nr 47, s. 7–8.

³⁴ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września...

³⁵ T. Żyznowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Marciniak, K. Piasecki (red.), *Komentarz postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz – art. 730–1088*, Warszawa 2015, s. 727; H. Haak, A. Haak-Trzuskawska, *Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Komentarz do art. 145–184*, Toruń, 2012, s. 257.

³⁶ W literaturze przyjmuje się, że Skarb Państwa w przypadku wypłaty zaliczki na poczet wynagrodzenia kuratora rejestrowego może następnie skierować swe roszczenie do każdej z osób zobowiązanych do pokrycia kosztów jego działalności – por. Ł. Zamojski, *Komentarz do art. 33 ustawy o KRS*, [w:] *Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 137.

częstkowe rozstrzygnięcia dotyczące tymczasowego wypłacenia należności kuratorowi oraz ich późniejszego ściągnięcia od podmiotów zobowiązanych do ich pokrycia są końcowo rozliczane na zasadach art. 113 u.k.s.c. W tym zakresie powinno to objąć również czynności podejmowane przez kuratora spadku przed sądem administracyjnym.

Zaskarżalność orzeczenia sądu spadku w przedmiocie wynagrodzenia

Postanowienie w przedmiocie przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków kuratorowi co do zasady jest zaskarżalne (art. 597 § 2 w związku z art. 605 k.p.c.). W tym względzie przedmiot rozstrzygnięcia sądu decyduje o rodzaju środka zaskarżenia, a nie forma orzeczenia sądowego³⁷. W przypadku postanowień sądu pierwszej instancji, co do zasady przysługuje zażalenie. Postanowienie w przedmiocie przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków poniesionych przez kuratora spadku nie może być jednak zaskarżone zażaleniem, gdyż taką możliwość wykluczyło uchylene art. 939 § 3 k.p.c.³⁸ W konsekwencji odstąpiono od poglądu, że takie postanowienie jest orzeczeniem formalnym, od którego służy zażalenie.³⁹ Nie wykluczyło to jednak całkowicie możliwości zaskarżenia orzeczenia sądu spadku oraz konieczności zapewnienia kuratorowi spadku prawa do wniesienia środka odwoławczego. W praktyce funkcjonuje bowiem pogląd, zgodnie z którym postanowienie sądu w przedmiocie przyznania wynagrodzenia zarządcy jest zaskarżalne w postaci apelacji (art. 939 § 1 w zw. z art. 615 k.p.c.)⁴⁰. W tym przypadku apelacja zachowuje swoją pierwotną funkcję związaną z ponowieniem i uzupełnieniem postępowania sądu pierwszej instancji w zakresie niezbędnym do skontrolowania (zasadności oraz legalności) zaskarżonego orzeczenia

³⁷ Uchwała SN z 6 marca 1972 r. III CZP 27/71, OSNCP 1973, nr 1, poz. 1.

³⁸ Początkowo funkcjonował pogląd, zgodnie z którym możliwe jest jednak zastosowanie zażalenia przy uwzględnieniu uchwały SN z 23 września 1999 r. III CZP 25/99, OSNC 2000, nr 3, poz. 45 – por. K. Flaga-Gieruszyńska, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, T. II. Komentarz do art. 506–1217*, Warszawa 2006, s. 1053. W literaturze zwrócono jednak uwagę, że powołana uchwała nie dotyczyła zaskarżalności postanowień wydawanych w postępowaniu egzekucyjnym – por. H. Pietrkowski, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] T. Ereciński, op. cit., s. 627; H. Ciepla, *Komentarz do art. 939 K.p.c.*, [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Artykuły 730–1088*, Warszawa 2013, s. 524; K. Flaga-Gieruszyńska, *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 1486.

³⁹ Uchwała SN z 8 maja 1975 r. III CZP 26/75, OSNC 1976, nr 2, poz. 31; postanowienie SN z 3 lutego 1970 r. II CZ 32/69, OSNC 1970, nr 9, poz. 165; postanowienie SN z 5 października 2005 r. II CZ 84/05, Legalis nr 429283.

⁴⁰ Uchwała SN z 18 marca 2011 r. III CZP 140/10, OSNC 2011, nr 11, poz. 123, uchwała SN z 28 marca 2014 r. III CZP 6/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 5.

w granicach określonych przez podmiot uprawniony do jej wniesienia⁴¹. W tym względzie orzeczenie w przedmiocie wynagrodzenia kuratora prawa materialnego należy traktować jak postanowienie co do istoty sprawy w rozumieniu art. 518 k.p.c.⁴² Ponieważ kurator spadku jest kuratorem prawa materialnego, w konsekwencji postanowienie w przedmiocie jego wynagrodzenia powinno być traktowane jako zawierające merytoryczne rozstrzygnięcie w przedmiocie roszczenia o przyznanie wynagrodzenia i zwrot faktycznie poniesionych wydatków określonych w wyraźnie określonym żądaniu sformułowanym we wniosku złożonym w prowadzonej sprawie⁴³.

Bardzo ważnym elementem orzeczenia sądu spadku w przedmiocie przyznania wynagrodzenia oraz zwrotu wydatków poniesionych przez kuratora spadku jest określenie osoby zobowiązanej do wypłaty tak określonych należności wraz ze stosownym zobowiązaniem jej do pokrycia sum określonych przez sąd spadku. Brak określenia takiego podmiotu teoretycznie może uniemożliwić wypłacenie stosownych należności osobie pełniącej funkcję kuratora spadku. W praktyce takie należności mogłyby zostać wypłacone tymczasowo ze środków publicznych. Nie zmienia to jednak wadliwości samego rozstrzygnięcia w kwestii określenia podmiotu zobowiązanego do pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku i poniesionych przez niego wydatków, uniemożliwiających ich późniejsze dochodzenie. W przypadku braku określenia w sentencji orzeczenia osoby zobowiązanej do pokrycia stosownych należności, istnieje możliwość złożenia wniosku o uzupełnienie orzeczenia sądu⁴⁴. Jeżeli kurator spadku niełoży stosownego wniosku o uzupełnienie rozstrzygnięcia sądu spadku, może w ten sposób zamknąć sobie drogę do uzyskania stosownych należności. Roszczenie kuratora spadku może bowiem zostać wniesione wyłącznie w ustawowo określonym czasie. W sposób oczywisty pojawia się kwestia zaskarżenia w drodze apelacji orzeczenia sądu spadku, które nie zawiera określenia podmiotu zobowiązanego do wypłaty należności na rzecz kuratora spadku⁴⁵. W tym względzie należy jednak uwzględnić pogląd, zgodnie z którym wniesienie apelacji w odniesieniu do orzeczenia sądownego, w którego sentencji brakuje rozstrzygnięcia o całości przedstawionego pod osąd roszczenia procesowego, może zostać uznane za zaskarżenie orzeczenia nieistniejącego⁴⁶. Wniesienie apelacji w takich warunkach może zatem zostać uznane za niedopuszczalne z uwagi na brak substratu zaskarże-

⁴¹ T. Ereciński, *Apelacja w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2009, s. 49.

⁴² Uchwała SN z 28 marca 2014 r. III CZP 6/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 5; uchwała SN z 13 marca 2015 r. III CZP 4/15, OSNC 2016 nr 2, poz. 19.

⁴³ Postanowienie SN z 8 maja 2015 r. III CZP 16/15, LEX nr 1749596.

⁴⁴ Postanowienie SN z 14 grudnia 2011 r. I CSK 138/11, OSNC 2012, nr 7–8, poz. 89; postanowienie SN z 13 sierpnia 2015 r. I CZ 58/15, Legalis 1325767.

⁴⁵ Postanowienie SO w Krakowie z 9 września 2014 r. II Ca 901/14, Legalis nr 2050533.

⁴⁶ J. Szczechowicz, *Dopuszczalność apelacji w procesie cywilnym – wybrane zagadnienia*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 42, s. 109.

nia⁴⁷. Jeżeli natomiast orzeczenie sądu nie zawiera tylko uzasadnienia w kwestii złożonego przez stronę odpowiedniego wniosku, złożona apelacja powinna zostać rozpoznana przez sąd odwoławczy⁴⁸. Brak należytego uzasadnienia do postanowienia sądu spadku, w którym rozpoznane było roszczenie procesowe kuratora spadku o przyznanie stosownych należności, uzasadnia natomiast dopuszczalność wniesienia i rozpoznania w tym względzie apelacji.

Zmiana postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia kuratorowi spadku

W okresie trwania kurateli spadku wynagrodzenie kuratora może być przyznawane za poszczególne okresy jej sprawowania. Wysokość przyznanego wynagrodzenia może być różna w poszczególnych okresach sprawowania kurateli. W tym względzie dyskusyjna wydaje się możliwość zmiany prawomocnego postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia kuratorowi spadku. Takie rozwiązanie można odnaleźć w sprawach dotyczących opieki znajdujących odpowiednie zastosowanie do wynagrodzenia kuratora spadku (art. 577 k.p.c.)⁴⁹. Gdy istnieje potrzeba poszukiwania regulacji dotyczących wynagrodzenia kuratora spadku, można rozważać, czy konieczne jest subsydiarne stosowanie regulacji procesowych dotyczących ustanowienia kurateli (art. 599–605 k.p.c.), co hipotetycznie jest możliwe z uwagi na odesłanie do ich odpowiedniego stosowania ze strony regulacji procesowych dotyczących ustanowienia kurateli (art. 605 k.p.c.). A ponadto – ze względu na dalsze odesłanie – odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu w sprawach z zakresu opieki (art. 590–598 k.p.c.) oraz ogólnych regulacji procesowych dotyczących ustanowienia opieki (art. 569–578¹ k.p.c.). W przypadku ewentualnej zmiany prawomocnego postanowienia o zmianie wynagrodzenia kuratora spadku trudne pozostaje jednak odpowiednie odniesienie przesłanki umożliwiającej takie działanie, które pozostaje zdeterminowane „dobrem osoby, której postępowanie dotyczy”. W każdej fazie postępowania spadkowego twórcze zaadoptowanie tej przesłanki do nieznanych bądź odnalezionych spadkobierców nie znajduje bowiem uzasadnienia systemowego.

⁴⁷ Uchwała SN z 30 maja 1966 r. III PZP 15/66, OSNC 1966, nr 12, poz. 204; postanowienie SN z 21 lutego 2003 r. III CZP 84/02, OSNC 2003, nr 10, poz. 140.

⁴⁸ J. Szczechowicz, op. cit., s. 110.

⁴⁹ G. Matusik, *Komentarz do art. 179 k.r.o.*, [w:] K. Osajda (red.), *Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy*, Warszawa 2017, s. 1782.

Zakończenie

Ustanowienie kuratora spadku przez sąd spadku jest nierozzerwalnie łączone z prawem do uzyskania wynagrodzenia z tytułu sprawowanej funkcji. W procedurze sądowoadministracyjnej katalog wydatków jest otwarty, a zaliczyć do niego można również wynagrodzenie i zwrot wydatków kuratora. Praktyka sądów administracyjnych nie potwierdza jednak takiego rozwiązania względem kuratora spadku, który swoje żądania względem wynagrodzenia powinien kierować bezpośrednio do sądu powszechnego⁵⁰. W konsekwencji właściwe pozostają reguły procesowe przewidziane dla kuratora spadku oraz przepisy, do których znajdują one odesłanie. W przypadkach gdy nie można zastosować takich regulacji procesowych, należy zgodzić się z koniecznością stosowania regulacji materialnoprawnych przewidzianych jako przepisy o charakterze ogólnym w zakresie kurateli. W tym przypadku wydanie rozstrzygnięcia przez sąd w określonej sprawie ma zastosowanie między określonymi podmiotami. Wydanie orzeczenia określającego podmiot zobowiązany do pokrycia wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratora spadku nie czyni jednak automatycznie obu podmiotów stronami zobowiązania, gdyż nie powstaje między nimi żaden szczególny stosunek prawnych. Wskazanie źródeł pokrycia należności przysługujących kuratorowi spadku nie oznacza konieczności wytaczania dodatkowego postępowania przez kuratora spadku. W takim przypadku sąd spadku wydaje się uprawniony do wypłaty przyznanych należności ze środków publicznych. Dopiero w następstwie takich czynności sąd spadku może dochodzić wypłaconych należności od podmiotów zobowiązanych do ich pokrycia. Wyjątek w tym względzie będzie stanowiło wskazanie Skarbu Państwa jako źródła pokrycia takich należności kuratora spadku, co oznacza, że wówczas nie będzie konieczne podejmowanie dodatkowych czynności przez sąd spadku. Wydane w tym przedmiocie każde inne postanowienie merytorycznie rozstrzygające roszczenie o przyznanie wynagrodzenia i zwrot faktycznie poniesionych wydatków podlega zaskarżeniu w drodze apelacji. Teoretycznie możliwa pozostaje również zmiana prawomocnego postanowienia w przedmiocie przyznanego wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez kuratora spadku. Wymaga to jednak w konsekwencji uwzględnienia w końcowym rozliczeniu finansowym kurateli spadku.

⁵⁰ Wyrok NSA z 7 kwietnia 2017 r. I GSK 827/15, LEX nr 2316215; postanowienie WSA w Lublinie z 5 października 2007 r. II SA/Lu 282/07, CBOIS; postanowienie WSA w Krakowie z 28 listopada 2013 r. II SA/Kr 1017/13, LEX nr 1399405; postanowienie WSA w Krakowie z 26 lutego 2013 r. II SA/Kr 2204/99, CBOIS; postanowienie WSA w Warszawie z 12 stycznia 2018 r. I SA/Wa 2045/17, LEX nr 2424369.

Wykaz literatury

- Bierć A., *Zarys prawa prywatnego. Część ogólna*, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.
- Brułińska M., *Komentarz do art. 938, art. 939, art. 940, art. 941 k.p.c.*, [w:] J. Gołaczyński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Lex a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2012.
- Ciepla H., *Komentarz do art.939 K.p.c.*, [w:] H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego Tom IV Artykuły 730–1088*, LEX a Wolters Kluwer Business, Warszawa 2011.
- Ereciński T., *Apelacja w postępowaniu cywilnym*, LexisNexis, Warszawa 2009.
- Feliga P., *Komentarz do art. 113 u.k.s.c.*, [w:] P. Feliga (red.), *Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2015.
- Flaga-Gieruszyńska K., *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II. Komentarz do art. 506–1217*, C.H. Beck, Warszawa 2006.
- Flaga-Gieruszyńska K., *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Zieliński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2012.
- Gonera K., *Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*, LexisNexis, Warszawa 2006.
- Gorajewski P., *Kurator, likwidator i syndyk masy upadłości w postępowaniu sądowo-administracyjnym*, [w:] *Spółki jako strony w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Materiały z seminarium szkoleniowego dla asystentów. Naczelny Sąd Administracyjny, Warszawa, dnia 27 listopada 2017 roku*, seria: Materiały Szkoleniowe 2018, nr 47.
- Haak H., Haak-Trzuska A., *Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Komentarz do art. 145–184*, TNOiK, Toruń 2012.
- Julke G., *Komentarz do art.939 K.p.c.*, [w:] Z. Szczurek (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, Wyd. Currenda, Sopot 2017.
- Korzan K., *Koszty procesu z udziałem kuratora*, „Palestra” 1968, nr 2.
- Korzan K., *Koszty postępowania cywilnego a nakłady państwa na utrzymanie wymiaru sprawiedliwości*, Wyd. Prawnicze i Ekonomiczne „LEX”, Gdańsk 1992.
- Krakowiak M., *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] J. Jankowski (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie egzekucyjne. Komentarz do artykułów 758–1088*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Łazarska A., *Wynagrodzenie kuratora ustanowionego z urzędu*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 6.
- Łopuszyński A., *Kurator w postępowaniu przed sądem rejestrowym*, „Monitor Prawniczy” 2006, nr 3.
- Manowska M., Rafalska A., *Koszty procesu i koszty sądowe w postępowaniu cywilnym*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Margoński M., *Kurator spadku*, LexisNexis, Warszawa 2009.
- Margoński M., *Status prawny kuratora spadku. Glosa do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 2011 roku (III CZP 78/10)*, „Polski Proces Cywilny” 2012, nr 1.
- Matusik G., *Komentarz do art. 179 k.r.o.*, K. Osajda (red.), [w:] *Komentarze Prawa Prywatnego tom V, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Mendrek A., *Nowe unormowania kosztów sądowych w sprawach cywilnych wynikające z nowelizacji z 4.07.2019 r.*, „Palestra” 2019, nr 11–12.

- Mróz-Szarmach D., *Rozliczanie kosztów udziału kuratora procesowego w postępowaniu cywilnym*, „Pieniądze i Więź” 2017, nr 4.
- Pietrkowski H., *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] Ereciński (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V. Postępowanie egzekucyjne*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- Pokora A., *Kilka uwag na temat relacji między syndykiem masy upadłościowej, a podmiotami zajmującymi analogiczne stanowisko oraz zagadnienia pozycji prawnej zarządcy odrębnego majątku w postępowaniu upadłościowym*, [w:] A. Nowak (red.), *Wokół problematyki cywilnoprosesowej. Studium teoretycznoprawne. Księga pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej Profesora Kazimierza Korzana*, Wyd. UŚ, Katowice 2001.
- Politowicz K. A., *Kurator „procesowy” czy „kurator dla doręczeń” – uwagi na tle art. 143–144 KPC*, „Monitor Prawniczy” 2014, nr 3.
- Stempniak A., *Zarząd spadku nieobjętego w ujęciu przepisów KPC – cz. III*, „Monitor Prawniczy” 2010, nr 20.
- Szczechowicz J., *Dopuszczalność apelacji w procesie cywilnym – wybrane zagadnienia*, „Studia Prawnoustrojowe” 2018, nr 42.
- Talaga R., *Problematyka źródeł pokrycia wynagrodzenia kuratora spadku ustanowionego na wniosek sądu administracyjnego*, „Acta Iuridica Lublinensia” 2019, cz. 28, nr 1.
- Świeboda Z., *Komentarz do art. 939 K.p.c.*, [w:] *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego. Część druga. Postępowania zabezpieczające i egzekucyjne*, Lexis Nexis, Warszawa 2004.
- Wengerek E., *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Wyd. Zrzeszenia Prawników Polskich, Warszawa 2009.
- Zamojski Ł., *Komentarz do art. 33 ustawy o KRS*, [w:] *Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, LexisNexis, Warszawa 2009.
- Zieliński A., *Komentarz do art. 5 u.k.s.c.*, [w:] *Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Art. 98–124 K.P.C.*, C.H. Beck, Warszawa 2015.
- Żyznowski T., *Komentarz do art. 939 k.p.c.*, [w:] A. Marciniak, K. Piasecki (red.), *Komentarz postępowania cywilnego. Tom III. Komentarz – art. 730–1088*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015.

Summary

Costs settlement regarding a curator of the estate in the administrative proceedings

Key words: civil proceedings, proceedings before administrative courts, the right to remuneration, rules for awarding remuneration, administrative courts, common courts.

The curator of the estate retains the right to remuneration for all actions taken by him as part of his function. They also include procedural actions taken before an administrative court. However, the administrative court cannot pay for that. The mechanism for settling such costs confers such an obligation only to the court of inheritance, which must additionally specify

the person obliged to pay the fees due on guardianship. In exceptional cases, the entity obliged to cover the costs of guardianship may be the State of Treasury. The purpose of the article is to determine the structure of granting of the appropriate receivables to the curator of the estate in connection with its functioning before an administrative court, as well as the technical conditions for their transfer to the person acting as the curator of the estate. The decision of the court of inheritance applies differently to entities appearing in the present case. In this regard, it is possible to consider situations in which there are different legal relationships between both the court of inheritance and the curator of the estate and entities obliged to pay remuneration and reimbursement of costs incurred and different between last two entities. It does not exclude the situation in which one should consider the possibility of temporary coverage of such receivables by the State and subsequent reclaim by the court of inheritance under the arrangements made within the applicable law. The issued decision can be the subject of a complaint. Such final decision regarding the awarded remuneration and reimbursement of costs incurred by the probation officer may also be changed. It requires certain statutory conditions to be completed (which is not easy) and, as a consequence, requires taking into account in the final financial settlement.